REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.

Inserate
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Golberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).

Prețul inserțiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXX.

„GAZETA“ iese în fiecare zi

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.

Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.

Abonamentul pentru Brașov;
Administrațiunea, Piața mare târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 50 | Brașov, Duminecă 4 (17) Martie | 1907.

Protestul bisericei săsești.

De câte ori au fost atacate școalele naționalităților, au sărit în apărarea lor și bisericele, sub al căror scut de fapt și după lege stau aceste școale. Archiereii diferitelor neamuri au fost totdeauna în fruntea mișcărei de protestare contra încălcărilor drepturilor bisericei și ale școalei.

Și de rândul acesta episcopii noștri au fost cei dintâi, cari au remonstrat în contra proiectului școlar prezentat camerei de ministrul Apponyi.

Ei au mers și de altă dată în frunte, dar nu totdeauna au fost însoțiți și sprijiniți în acțiunea lor și de episcopii celorlalte naționalități. Căpeteniile bisericești ale Sârbilor și ale Slovacilor n'au dat până acum în cazul de față nici un semn de viață. Cauzele sunt cunoscute. Sârbii sunt divizați între ei și sunt în mare parte molipsiți de politica cu totul particulară a radicalilor din sânul lor. Episcopii sârbi n'au întreprins încă nimic contra proiectelor școlare, iar episcopii slovaci încai nici nu se gândesc la așa ceva, ci știu numai să prigonească pe preoții lor naționaliști ca să se facă cu atât mai plăcuți înaintea celor dela cârmă.

De atitudinea acestor din urmă, s'a deosbit atitudinea episcopilor săsești din Ardeal. Ei totdeauna și-au ridicat glasul de protestare, și și-l ridică în cazul și în situația de față și episcopul actual evangelic al Sașilor, protestând în numele bisericei sale contra noului atentat.

Publicăm mai jos într'un estras memoriul sau remonstrațiunea, ce a făcut'o conzistoriul bisericei săsești din Ardeal contra proiectului de lege școlar asupra școalelor comunale și confesionale și care a fost prezentat guvernului în 8 l. c. de către episcopul Dr. Teutsch. Aceasta remonstrație, calmă dar hotărâtă, întărește numai afirmările și argumentele aduse în memoriile episcopilor noștri. Espunerile ei sunt cu atât mai importante pentru caracterizarea procederei guvernului în chestiunea școalelor, cu cât știm cu toții că Sașii observă o atitudine politică, care-i face să încunjure cât numai se poate de a avea și cel mai mic conflict cu guvernul. Dar deputații lor din causa aceasta au preferit mai bine a întra în partidul guvernului, decât a se alătura la grupul deputaților naționaliști, sau a forma un partid al lor propriu de sine stătător.

Acestei împrejurări este a se mulțămi că de deputații sași abia se aude ici colo câte ceva, ba nu s'a audit aproape nimic în tot timpul dela deschiderea dietei actuale până când n'a izbucnit marele pericol ce amenință de-o potrivă și școalele lor. Dar să rămânem la memoriu, care arată clar și limpede pericolul în toată mărimea lui, dovedind, că proiectul școlar al lui Apponyi. nu numai că atacă și restringe autonomia bisericei, dar o nimicește chiar în parte mare prin dispozițiunile sale.

Arată cum se atacă chiar și drepturile omului cari se delătură prin dispozițiunea despotică luată față cu școalele de repetiție, dispoziție care vatămă cele mai sfinte sentimente ale omului prin aceea, că impune în numitele școale esclusiv limba maghiară ca limbă de predare. Accentuiază și pune în adevărată lumină toate dispozițiunile mai remarcabile ale proiectului de lege din chestiune. Frumos este pasagiul memoriului bisericei săsești, în care se sbiciuește absurda încercare a proiectului de lege de-a stabili în paragrafi, ca și într'o lege polițială, cum trebue să fie educat patriotismul în școalele confesiunilor, esclamând: „proiectul esprimă în paragrafi neîncrederea contra școalelor confesionale, el desonorează și dejosește lucrarea lor.“

Memoriul constată că proiectul face în adevăr în mare parte imposibilă educațiunea fundamentală a copiilor nemaghiari în limba lor maternă și se încheie c'o protestare solemnelă în contra proiectului. Nu cere totodată, cum fac memoriile episcopilor noștri, ca acesta să fie prelucrat și schimbat luându-se în considerațiune gravaminele bisericei. Poate că, la rândul lor, vor face o asemenea cerere deputații sași, cari sunt hotărîți a lua parte la desbaterea și combaterea proiectului în cameră.

Alegerea din Lugoș. Ziarele din Budapesta înregistrează știrea, că partidul independist din cercul Lugoșului a desegnat, cu consimțământul ministrului Kossuth și a altor fruntași ai coaliției, pe A. Makkay de candidat oficial al partidului în acest cerc. Se știe că și la alegerea trecută a pășit ca candidat Makkay.

Din Lugoș ni-se comunică că d-l Dr. G. *Popovici* a primit din nou candidatura ce i-s'a oferit din partea partidului național. Alegerea se va face pe la sfârșitul lunii Martie st. n. In vederea acestei alegeri au sosit deja până eri în cerc 600 gendarmi.

Sinodul protopopesc din Arad contra proiectului lui Apponyi. După sinodul protopopesc din Oradea-mare a urmat sinodul din Arad, care în ședința sa de Joi s'a solidarizat cu pașii întreprinși de arhiereii bisericei române gr. or. întru apărarea școalelor și a autonomiei bisericești și ridică și din partea sa protest în contra dispozițiunilor proiectului de lege a lui Apponyi, care atentează la existența școalelor noastre poporale.

La desbaterile conferenței prelaților catolici, care s'a întrunit Joi în Budapesta, i-au parte și episcopii gr. cat Dr. Demetriu Radu și Dr. V. Hosszu. I. P. S. Sa metropolitul Mihalyi și episcopul Szabo și-au scuzat absența.

Memoriul conzistoriului evang. săsesc din Ardeal

în contra proiectului școlar al lui Apponyi.

»Sieb. D. Tageblatt«, publică remonstrațiunea conzistoriului bisericei evang. săsești din Ardeal, adresat ministrului-președinte cu data de 8 Martie. In memoriu se constată că acest proiect de lege, care se referă la școalele și învățătorii confesionali, înlătură postulate fundamentale ale dreptului, ale echității, ale științei pedagogice și ale culturei. In primul rând el restrânge tare autonomia bisericei împotriva dreptului existent, ba în parte o nimicește.

Deja §. 1. conține o asemenea restricțiune. Dar autonomia bisericei se perturbă, ba se distruge total printr'un șir de alte grave dispozițiuni și ade ă prin toate acele condițiuni de care este legat ajutorul de stat. *Scopul acestor condițiuni este de a scoate biserica succesiv cu totul din posesiunea școalei — de a lăsa însă partea cea mai mare a sarcinelor în spinarea ei.*

Citează cuprinsul §-lor 20 și 21, și apoi zice: Cu totul se delătură autonomia bisericei prin dispozițiile disciplinare (§-ii 23—30) deși în fruntea lor pare a fi pus principiul, că autoritatea confesională își păstrează dreptul său. disciplinar, dar dispozițiunile speciale decretează contrarul.

Și unde rămâne dreptul bisericei când ministrul poate să ordone cercetarea disciplinară prin comisiunea municipală, a unei autorități nebisericești. La aceasta se mai adauge, că cele mai multe din cele cinci cazuri, în cari se poate ordona cercetarea disciplinară sunt formulate în termeni așa de generali și sunt circumscrise așa de puțin exact, încât prigonirile și vexațiunile vor fi o urmare neîncunjurabilă a lor.

Critică apoi punctul 1. al §. 24, care califică neajungerea țintei instrucțiunei din limba maghiară de delict disciplinar. Dar neajungerea unui scop al instrucțiunei, învățarea unei măsuri anumite de către școlar numai în cele mai rare cazuri poate fi atribuită învățătorului ca delict. Și după ce scopul instrucțiunei în limba maghiară este indicat în termini așa de generali și nehotărîți ca în §. 19, atunci aceste dispozițiuni fac posibil ca ori și ce învățător să poată fi citat înaintea forului disciplinar. Și dacă se condamnă învățătorul să fie pedepsite școala și confesiunea, cari n'au nici o vină.

Ceea ce legea califică ca fapt dușmă-

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Dincolo de mormânt.

Nuvelă de Caton Theodorian.

(Fine.)

Lia, trântită în jilț, părea înväluită într'un giulgiu, umbre sălbatice din părul ei căzut pe frunte și pe gât îi ascundeau chipul pierdut între uitare de durere și de scârbă. Trupul ei arunca o umbră stânsă pe perete, desemnând o pată nemișcată ce părea o arătare neagră, o mărturie lugubră care văzuse și auzise tot, fără tremur sufletesc, fără cârtire. Pieptul i-se ridica cu răsuflări zbuciumate, prin cari trecea, câte odată ca o șoaptă de plânset. Părea fără viață dar treptat o arsură îi aprindea buzele, obrazul și fruntea, pe când mintea ei luminată de fulgerul adevărului destăinuit, cerceta trecutul.

»Cum putuse să se petreacă în casa lor așa de mare taina fără ca ea să nu priceapă nimic? Tatăl ei! tatăl ei! acela cărui știuse să-i zică așa de duios »tată«, să fi fost un așa de mare mișel? Cum de nu băgase ea de seamă nimic din cele câte i povestise acum așa fără de milă maică-sa? Cum de nu-și aducea de loc aminte de un a tul care să fi ținut un loc între doamna Rainu și sărmanul mort? Cum de nu văzuse ea apucaturile de om de rând ale lui Rainu, metehnele, beutura, jocul? Putuse fi ea așa de oarbă până la opt ani când pornise la școală, s'au știuse măsa așa de bine să i ascundă adevărul și s'o feriască? Má sa! Da, nu putea fi decât adevărul: mă-sa nu mințise nici-odată?«

Acum ochii i-se oprise pe portretul din perete al lui Rainu, înfipt între perdelele ce, cu faldurile prăfuite, îi ascundea o parte a chipului și din care răsărea numai fruntea, ochii și gura; privirea aceea care i-se păruse ei așa de bună, fruntea bulbucată și mare susținând un păr curat și negru a și catranul; i-se aninau ochii și să scoborau dinaintele, nici o ură nu simțea să i-se nască în suflet.

Apoi dându-și seamă de realitate se 'ntoarse iute și cu nerăbdare către mă-sa:

— »Și... cum trebue să-i zic?«

— »Cum să-i zici altfel: »tata«, dacă tata ți-e tată«. Dar dintre spetezele de sus, portretul par'că dobândia viață, par' c'o privea cu alți ochi învăluindu-o într'o broboadă neînțeleasă de duioase rugăminți, par' că-i spunea: »Dar nu ți-am fost eu adevărat tată, dar nu te-am iubit cu atâta drag, dar nu te-am răsfățat ca pe un ânger? Ce-am făcut eu, ca să mă urăști și să mă uiți precum iți cere. Și Lia își aduce aminte, în adevăr, de anii ce nu se uită, de copilăria ei, de zilele moarte când Rainu se 'ntorcea acasă cu buzunarele pline de cofeturi, de jucăriile ce-i făceau fericirea, de păpușile neuitate — de sărutările lui calde pe frunte și pe obraji. I-se mai închează, iar frumoase amintiri dela București, când venia el câte odată, cum dădea, totdeauna, pe la pensionat, n'o ocolea nici-odată, o lua la plimbare, o ducea la cofetărie, și-i cumpăra atâtea nimicuri. O licărire grozavă îi străbătu apoi mintea:

Acum vre-o doi ani venise iară; era bolnav, slab și istovit, tușia și lepăda flegme mari galbene și spumoase, în piept îi clocotea ca o oală ce fierbe sub un foc necurmat. O luase și atunci o scosese cu trăsura la șosea și la Nestor, cătase să-i facă toate plăcerile și când plecase, atunci, pentru întâia dată — și pentru ultima — în poarta școlii, la întoarcere, seara subt un cer acoperit și pe o vreme umedă, când coborau din trăsură o luase în brațe, și-și lipise buzele reci și aspre de obrajii ei, o sărutase și-i glăsuise dulce, ah! ce dulce și drăgălaș:

— »Așa e că tu ești fata mea Lio? Așa e?« și ea surâsese mai întâiu de această isbucnire neașteptată, se mirase o clipă, atribuise totul boalii, îl mângăiase pe obrajii veștezi și-l îmbrățișase mult... Și de atunci nu-l mai văzuse; ba da: îl mai văzuse odată, cu sprâncenele îmbinate, cu obrajii scorojiți cu fruntea umbrită, cu pleoapele acoperind globurile ochilor, în haina neagră, cu mânile pe piept, acoperit de puținele flori aduse de mâna ei, — între cele patru scânduri....

Un gol luminos se făcea, dar, în creerii Liei, pe când pieptul i-se ridica cu răsuflări mai dese, iar ochii închiși cercau să bea lacrimile ce stau să pice. Ceva îi spunea că el bănuise, că nu putuse fi așa de rău, că poate avusese o fire neînțeleasă pentru doamna Rainu, că ea ar fi putut să-l oprească după marginea prăpăstiei fără fund, în care se prăbușise, că pricepuse taina și că de aceia se prăpădise așa.

Doamna Rainu, care urmăria mișcările neoprite ale mușchilor feței Liei, o deșteaptă din visarea asta dureroasă:

— »Lia, auzi trăsura. Vine Lia, ștergeți ochii, pentru Dumnezeu ce e asta?«

* * *

Inalt și mândru în bătrânețele albe, dar puternice, pășește până 'n mijlocul odăii cel așteptat. Se înclină mlădios în fața d-nei Rainu, pe când ochii lor, după cincisprezece ani s'au întâlnit iară, fără nici o emoție, dar mirați de schimbarea ce-a făcut vremea și anii pe amândouă fețele. In fața Liei se apleacă stângaciu și mișcat, întinzându-i mâna și apucând'o pe a ei întinsă, fără să cuteze încă să lase pe fruntea plecată a fetii sărutarea atât de dorită. — Ochii cercetători ai Liei cată să-și aducă aminte de chipul, de ținuta, de glasul noului venit; dar nimic nu răsună din ecoul trecutului. Nu-și aduce aminte să l mai fi văzut vre-odată și acesta-i face plăcere, îi dă încredere, o însuflețește și o mângăe. Gândul ei îi spune neted: »Dac'ai fi tatăl meu

nos statului, e ţinut iarăşi în termini aşa de generali, încât o aplicare dreaptă este eschisă, mai ales în statul nostru, unde judecata despre ce va să zică agitaţiune contra constituţiunei şi a unităţii naţionale a statului, este după poziţia de partid aşa de deosebită.

Proiectul prezentat este însă şi un pas înainte pe cărarea maghiarizării şcoalelor poporale. Citează §. 18. cu amendamentele comisiunei dietale pentru instrucţiune privitoare la şcoalele confesionale, în cari jumătate din şcolari vorbesc limba maghiară şi la acele unde 20% din şcolari vorbesc aceasta limbă.

De cea mai grea asuprire şi nedreptate trebue să declarăm însă acea dispoziţie adausă la proiect de către comisiune, după care în *şcoalele de repetiţie* poate fi întrebuinţată numai limba maghiară ca limbă de predare. Este nedreaptă faţă cu autonomia bisericei şi este un atentat asupra dreptului omului.

Memoriul arată apoi că proiectul e îndreptat şi în contra instrucţiunei poporale a naţionalităţilor nemaghiare. Citează §-ul 19. şi dispoziţiile privitoare la cărţile didactice şi recvizitele şcolare zicând că proiectul tinde a face atârnătoare folosirea tuturor mijloacelor de învăţământ în şcoalele confesionale, de aprobarea ministrului. Dar §. 17 care dispune, că tablele din salele şcoalelor »să nu conţină nimic ce se refere la istorie şi geografie străină«! — Aşa dar de aici încolo nu va mai putea fi folosită o chartă a Greciei, a Romei, icoana catedralei din Colonia ori icoana lui Kaulbach: Dărâmarea Ierusalimului, dacă vr'un ştreber va voi să interpreteze verbal dispoziţia.

Proiectul se încearcă de a stabili patriotismul şi al educa cu paragrafi. Aceasta e trist şi va avea efectul contrar. Patriotismul este ceva sfânt în interiorul omului şi nu se poate învăţa milităreşte. Unei legi şcolare nu e permis să fie lege poliţială. Proiectul este o astfel de lege, el codifică în paragrafi neîncrederea faţă cu şcoalele confesionale desonorează şi dejoseşte lucrarea lor.

In motivarea proiectului se zice că legea plănuită nu împedecă pe nemaghiari de aşi educa copiii în limba maternă. După judecata noastră el face în mare parte imposibilă aceasta educaţie. Urmarea va fi că cetăţenii nemaghiari vor fi greu păgubiţi în cultura lor şi se vor cauza nouă răni patriei, ear urmarea va fi creşterea numărului emigranţilor.

De aceea ne simţim în conştiinţa noastră datori de a protesta solemnel în contra acestui proiect de lege, care vatămă grav autonomia bisericei noastre.

Memoriul e subscris de episcopul Dr. Fr. *Teutsch* şi de secretarul consistorial Karl *Fritsch* şi a fost prezentat ministrului preşedinte şi ministrului instrucţiunei publice în 9 l. c.

Adunare poporală în Abrudsat.

Convocare.

Locuitorii din cercurile electorele *Ighiu* şi *Trăscău* se convoacă la *adunarea poporală* ce se va ţinea *Luni la 25 Martie* a. c. st. n. în curtea şcoalei gr. or. din Abrudsat la oarele 11 a. m. cu următorul

Program:

1. Deschiderea adunărei.

2. Discusiune şi proiect de resoluţiune asupra sufragiului universal, a proiectului de lege relativ la şcoalele comunale şi confesionale şi asupra vorbirei ministrului de interne trimisă comunelor spre afişare.

Abrudsat-Câmpeni, 11 Martie 1907.

Dr. Laurentiu Pop, Dr. George David, Candin David, Iosif Gomboş, Ioan Simu, Demetriu Goia, Grigorie Sima, Nicolae Oniciu, Basiliu Oniciu, P. Macaveiu, Silviu Lazar, Dr. Vasilie Fodor, Petru Popoviciu, A. Danciu, Alex Furdui, Dr. Vasilie Preda, Dr. Zosim Chirtop, R. F. Furdui, C. Cothişel, Ioan Nicola, Nicolae Onetiu, V. Chirtop, Teodor Orlea, Traian Andreica, Iuliu Poruţiu, Iosif Sabo, Vasilie Andreica, Mare Vasilie, Emanoil Beşa, Ion Fodorean, Nicolau Cristea, Nicolae Baisan, Ioan Anca, Ioan Danciu, Al. Lupu, N. David. Gheorghiu Lupu, Ales. Jurca, Nicolae Jurca, Ales. Crâsnic, Ioan Macavei, D. Bodea, Nicolae David, Nicolae Ciama, Simion David, Nicolae David, Simion Dandea, Nicolau Macaveiu Liţa, Traian Macaveiu, Ioan Popa, V. Macavei, A. Danciu, Ioan Agârbicean.

Din dieta ungară.

In şedinţa de Miercuri a camerei dep. **Dr. Iuliu Maniu** a rostit, cum ştim, un lung discurs.

E firesc, zise d-nul *Maniu*, că stând după o îndelungată pasivitate pe aceste bănci, să precizăm atitudinea ce o observăm faţă cu acţiunile legislative de până acum şi atitudinea ce-o observăm faţă cu proiecte de lege teoretice ca cel de faţă. Arată starea dinainte de 1867, când Ungaria de azi era compusă, afară de Ungaria proprie, din Ardeal, părţile adnexe din graniţe, Croaţia-Slavonia, Bănatul timişan, Voivodina sârbească şi Fiume şi după 1867 când, învingând tendinţele centraliste, aceste teritorii autonome au fost desfiinţate.

Noua formaţiune şi organizaţie de stat au fost primite cu îngrijire de »popoarele locuitoare ale diferitelor entităţi«, căci îşi vedeau ameninţate condiţiile fundamentale ale dezvoltării lor culturale şi economice. Pentru ca popoarelor să li-se asigure interesele culturale şi economice şi în noua formaţiune de stat, s'au adus legile fundamentale dela 1868 (legea şcolară 38 şi de naţionalităţi 44) Majestatea Sa, cât şi toţi factorii competenţi ai politicei maghiare a dat acestor legi deosebită putere prin speciale promisiuni.

Legile şi promisiunile aceste n'au fost însă respectate şi aici în cameră a-ţi zis că ele nu se pot executa şi nici nu se vor executa nici-odată. In urma aceasta nemulţumirea şi neîncrederea noastră a crescut din zi în zi.

Cu timpul au fost aduse legi, cari au ştirbit garantarea prin legile dela 1868 a liberei noastre desvoltări. Ne supunem acestor legi, dar aceste nu fac parte din convingerile noastre de drept, deoarece stau în făţişă contrazicere cu legile fundamentale, cari deşi nu-s pe deplin mulţumitoare, totuşi sunt mai aproape de convingerile noastre, ear pentru schimbarea acestor legi vom stărui întotdeauna. Proiectul de faţă vrea să înmulţească şirul amintitelor legi jicnitoare.

Arată apoi că întroducerea prin acest proiect a limbei de stat e în contrazicere cu legile fundamentale din 1868, după cari fie-care fiu al ţării trebue să fie instruit în limba sa maternă.

Vă înşelaţi când afirmaţi, că cei ce au făcut legile din 1867/8 au fost nişte naivi, din contră ei au fost oameni înţelepţi, patrioţi luminaţi. Vorbeşte de Eötvös şi zice că principiul ca fie-care cetăţean să înveţe ungureşte nu e în interesul ţării, apoi continuă aşa:

D-voastră, domnilor deputaţi, aveţi obiceiul a vă provoca adesea la cuvintele d-lui ministru de instrucţie. Daţi-mi voie să mă ocup şi eu de partea aceea a discursului, pe care d-voastră atât de mult îl comentaţi.

D-l ministru a voit a răspunde într'o cuvântare recentă la o vorbire a mea, în care am protestat împotriva exagerării în ale propunerii limbei maghiare. In acest discurs d-l ministru a zis (citeşte): »Intrebarea e, dacă ar fi oare de dorit, sau chiar necesar, ca toţi cetăţenii acestei ţări să ajungă în situaţia de a putea avea o atingere spirituală între sine — ca şi în realitate nu numai de formă, nu numai pe hârtie şi nu numai ca noţiune de drept public, ci şi în realitate aceşti cetăţeni să formeze o unitate în înţelesul politic al cuvântului«. — »Aceasta-i o lature a cestiunei«. »Cealaltă lature e, că fie-care cetăţean al ţării, fie el de orice naţionalitate, să fie în stare nu numai să plătească dările către stat şi să-şi trimită feciorii în cătane, ci să ia şi parte activă la viaţa de stat a ţării, putând ajunge fie-care din ei la cele mai înalte situaţii, pe care le oferă viaţa de stat«.

Impart şi eu această chestiune, întocmai ca d-l ministru, în două părţi, şi-mi iau voie a trage la îndoială adevărul cuprins în această declaraţie, alcătuită de altcum cu o rară dialectică şi elocinţă — şi a protesta împotriva ei cu toată hotărîrea, ca împotriva uneia, care e foarte potrivită pentru a seduce pe unul sau pe altul. Căci, de fapt, ce zice d-l ministru în partea întâia? Dânsul dă expresiune dorinţei, ca fie-care cetăţean al ţării să ajungă în situaţia fericită de a putea întra în legături spirituale cu maghiarimea şi astfel cultura acesteia să ajungă accesibilă pentru fie-care dintre ei.

Mulţumesc foarte frumos d-lui ministru pentru consideraţia pe care o are faţă de facultăţile spirituale ale neamului meu românesc (Ilaritate), despre care presupune că e capabil de a-şi însuşi pe lângă cultura sa proprie încă şi o a doua cultură. Căci de fapt, dacă d-l ministru presupune că neamul meu, având contact spiritual cu propria lui cultură şi cu propriul lui trecut, poate întra într'o legătură spirituală şi cu un al doilea neam străin, a cărui cultură să şi-o însuşiască, se vede că dânsul preţueşte foarte mult puterile sufleteşti ale neamului meu.

Eu, însă nu sunt de părere cu d-l ministru, ci cred că păturile întinse ale neamului meu, acele, cari sunt temeliile neamului, nu sunt în stare să o facă aceasta. Neamul meu românesc, întocmai ca ori care alt neam din lume, nu poate să cultive mai multe culturi. El nu poate să existe altfel decât în comunitate cu cultura sa proprie, pentru-că acel neam, care în păturile sale întinse ori chiar în totalitatea sa cultivă două culturi, trăeşte în comunitate sufletească cu două culturi, este un neam hermafrodit, pornit spre pieire şi nu are nici un viitor. (Aprobări la naţionalişti. Zgomot. Preşedintele sună.)

Iar fiind-că punctul meu de vedere este acela, că un neam nu poate să aibă decât o singură cultură, este mai presus de ori-ce îndoială că nici neamul meu nu poate să aibă mai multe culturi, decât una, (Voci: In Ungaria nu poate să fie decât o cultură cea maghiară!) iar aceea trebue să fie cultura neamului meu. Dacă d-voastră stăruiţi pentru contrarul, daţi cea mai strălucită dovadă, că aveam dreptate atunci, când ziceam că ideile d-voastră nu sunt aceleaşi cu ale d-lui ministru.

Eu pentru aceea am fost şi sunt împotriva propunerii limbei maghiare, findcă aceea duce la dripirea culturei celorlalte naţionalităţi. Impotriva dripirei am nu numai dreptul ci şi datorinţa ca să lupt şi dacă nu aşi lupta, chiar d-voastră aţi fi îndreptăţiţi să-mi faceţi mustrări. (Voci: Iţi facem şi aşa!) Dar aşa cel puţin nu le faceţi pe nedreptul. (Zgomot).

Contele Albert Apponyi a făcut declaraţia că toţi trebue să înveţe ungureşte pentru-ca să poată lua parte la toate manifestaţiunile vieţii de stat, pentru-ca să se poată împărtăşi de toate acele drepturi pe cari le oferă statul cetăţenilor săi. Astfel pusă chestia eu o accept cu bucurie; căci ea este o dovadă că din 1868 încoace desvoltarea vieţii de stat s'a făcut în direcţie ca validitarea popoarelor din această ţară şi afirmarea drepturilor lor să fie atârnătoare de cunoştinţa limbei maghiare. De câte ori am spus lucrul acesta aici în şedinţe, ori în presă, d-voastră aţi negat; acum însă după declaraţia d-lui ministru, aşa cred că nu se va mai contesta adevărul acesta.

O altă pretenţiune a d-lui ministru este că prin cunoştinţa limbei maghiare fie-care cetăţean să poată ocupa cele mai înalte trepte în viaţa de stat. Eu vă pui întrebarea că din acea massă uriaşă a poporului d-voastră, care munceşte pământul, câţi s'au ridicat, nu zic la treptele cele mai înalte — ci măcar la trepte în câtva mai însemnate? Voci: (Foarte mulţi. Zgomot. Preşedintele sună.)

Recunosc că s'au ridicat mulţi la trepte mai înalte, mai însemnate, dar dacă ar fi să exprimăm în procente proporţia, în care sunt reprezentate la aceste trepte massele poporului maghiar, ne-am convinge că proporţia aceasta este atât de bagatelă, încât din o comună timp de o generaţie întreagă numai în rare cazuri se ridică vre-un om la o treaptă mai înaltă în stat. Cu atât mai puţini se ridică din sânul poporului nostru.

Acum cred, că şi d-voastră veţi recunoaşte că a maltrata un popor întreg cu învăţarea unei limbi şi a-l reţinea de la câştigarea altor cunoştinţe numai pentrucă dintre o miie de inşi ai acelui popor să se poată ridica unul ori altul câte la o treaptă mai înaltă — să mi-se erte dar aceasta este o nedreptate, o siluire! (Zgo-

---

şi dacă m'ai fi iubit, ar fi trebuit să ştii să mă faci să te iubesc şi eu: dac'ai fi tatăl meu n'ai veni tocmai acum, când amintirea celui ce s'a dus ţine tot locul în inima mea«. Da, aşa-i spune neted şi hotărît gândurile ei îndărătnice.

Pe urma bătrânului un servitor încărcat de daruri frumoase şi scumpe, de flori pe cari ochii fetei lunecă cu un surîs trist, întra cutezător. Lia le primise, mulţumise, voise să se arăte recunoscătoare şi chiar plecase fruntea când bătrânul întinsese buzele pentru a pune o sărutare. Dar nimic, nimic n'o imboldea către străinul acesta generos, care venea să-i turbure amintirile, să deschidă o prăpastie între o inimă şi un mormânt, să nărue, cu mărinimia aceasta umilitoare, piedestalul mai tare decât granitul, închegat în lungi ani de trecut trandafiriu, din care făcuse cu gândul, un monument pe groapa lui Rainu.

Cu doamna Rainu bătrânul se arătase cu o prea respectuoasă ţinută, aproape îi ocolise privirea: cu Lia ţinuse să lege vorba, dar ochii ei ce păreau că ţintesc pe ai lui priveau într'altă parte, mintea ei nu-l asculta şi alte şoapte o neliniştеau....

La plecare sărutase mâna văduvei şi cam nedumerit de ţinuta Liei, strecurase, încetinel o întrebare doamnei Rainu, dacă cumva nu ştie încă. Ii răspunsese cu o tristă înclinare de cap şi-i şoptise:

— »Ba da şi-o să se obicinuiască; fi sigur«.

Atunci, la plecare îi zise pe nume, îi vesti c'o să vină mai des, în toate zilele, o mângăe uşurel pe frunte, fusese mai deslegat şi mai pretinos.

— »Lio.... Nu e aşa c'o să ne împrietinim Lio«. Fata îşi aduse aminte că trebue să-i zică »tată«; în acelaşi timp însă îşi mai aminti de alte vorbe ce-i umblaseră până aci prin minte, vorbele lui Rainu: »Lio. Nu e aşa că eşti fata mea Lio....« Şi Lia răspunse încurcată....

— »O să ne împretinim... domnule«.

* * *

Imbrăcată veghiase toată noaptea, trântită pe un scaun, în odaia ei. Prin crăpătura scândurilor dela tocul uşii, vedea o dungă de lumină plăpândă, care-i spunea că nici măsa cu care, nu mai schimbase nici o vorbă, nu se culcase. Se scurgeau ceasurile. Limba ceasornicului şcoalei din vecinătate măsura sferturile, jumătăţile şi oarele ce treceau.

Lia ascultase cu nepăsare şi răceală, vorbele bătrânului ce picătură cu picătură ca apa molcumă a ploii, topia amintirile ei scumpe. Simţia sub frunte, luptând ceva ca împotriva unei unde iuţi ce căta să-i înece minţile. Privirea celui ce plecase o urmărea îngheţând-o toată, iar ochii portretului de dincolo par'că străpungeau prin primezul de zid, încălzind-o şi împuternicind-o.

Şi aşa treceau ceasurile. Mai târziu dunga de lumină nu se mai văzu prin scândurile rău alibzite, lampa din odaia doamnei Rainu se stânsese şi telurile deşteptate ale patului o vestiau că bătrâna a întrat în aşternut. Atunci zorile se desluşiau departe, în văzduhurile ruginii şi cu încetul ziua venia să stăpânească pământul cu lumini nehotărîte. I se părea că odată cu ziua, o licărire coboară şi asupra sufletului ei, că-i umple inima, că-i dă aripi să sboare spre soarele ce-şi trăda răsăritul cu dunguliţe argintii în tivitura norilor. Ceva striga puternic într'însa, c'un accent tare şi apropiat, al unui glas pretinesc.

Mireazma florilor din coşul adus de cu seara îi amorţea simţurile şi-o îndeamnă la somn; altceva însă-i da putere să înfrunte ispitirea. Se hotărî să iase. Imbrăcă o mantilă, îşi învălui capul într'o broboadă împletită cu igliţa, luă coşul de flori în mână şi trecu în sală. In dreptul uşii odăei în care durmia doamna Rainu se opri; trase cu urechia, îi auzi răsuflarea rară şi liniştită a somnului, se încredinţa, şi dibuind lucrurile cu mâna se strecură afară. Făcu câţi-va paşi: pe uliţă, trecătorii ce începeau să se arăte o priveau nedumeriţi; întâlni o trăsură, o opri şi se urcă într'însa.

Ajunse afară, la cimitir şi întră pe subt bolta arcuită a clopotniţei. Frunzele uscate cădeau cu pocnituri jalnice asupra lespezilor lucioase şi ude, insule negre, răzoarele de pământ, goale de flori, făceau ochiuri neregulate de-asupra zăpezii roasă de vânturi, tulpinele tufelor se clătinau agale, mişcate de crivăţ; copacii, într'un loc, alăturaţi îmbrăţişau crengile goale şi îngheţate; pe groapa lui Rainu stătea verde cununa de merişor adusă în ajun de ea.

Cu stânga ţinea coşul de toartă şi cu dreapta începù să presare florile proaspete încă de-asupra mormântului. Umbra ei mlădioasă făcea ocolul peteoului de pământ sub care Rainu îşi ispăşia, liniştit, păcatele. Acum nu mai plângea Lia, ca în ajun, lupta cugetelor ei nu-i îngăduia aceasta. Numai răsuflarea ei se făcea mai pripită, mai deasă şi-o apăsare îi chinuia pieptul. Din zări i-se părù că desluşeşte o străvezie formă cunoscută, şi înţelese că e jocul unei închipuiri dorite.

Indreptà cununa de merişor pe braţele crucii de lemn înfiptă de curând în pământul nebătătorit şi plecată de crivăţul ce bântuise, cercà să o îndrepte, dar mânile n'o ajutară. Rostì, încetinel şi rar, rugăciunea celor duşi, aşa cum învăţase la şcoală, şi ridicându-şi ochii spre cerul luminat, unde norii fugeau repezi ajungându-se unii pe alţii, împreunându-se şi despărţindu-se iară, pe faţă i-se lăsa ca un mănunchiu de raze şi i-se părù că rugăciunea ei se înalţă sus, şi că Dumnezeu o primeşte.

Apoi şi mai încet încă, se îndoì spre crucea ce-i sta înainte, îşi aplecà mijlocul spre pământul de subt picioare şi şoptì, aşa ca să nu s'auză, nici ea însăşi:

— »Iart-o tată!«

Şi ieşì din cimitir, tot aşa cum întrase, liniştită, senină, împăcată, cu cugetul uşurat. — („Archiva").

mot şi mişcare în stânga. Voci în dreapta: Să auzim! să auzim!)

Fenyvesy Soma: Cum le-ai spune toate aceste, dacă n'ai şti ungureşte? (Zgomot şi mişcare în centru). *Preşed.* sună clopoţelul).

Iuliu Maniu: Eu sunt de părerea că în guvernamentul central al acestei ţări limba oficială poate să fie cea maghiară şi că aceea, cărora legea le cere o pregătire academică, vor trebui să înveţe limba maghiară deja şi pentru-ca să poată veni aci în parlament şi să se poată înţelege cu d-voastră ungureşte, ca reprezentant al poporului său precum şi pentru-ca să poată ajunge la acele trepte, pentru cari s'ar putea pretinde cu drept cuvânt cunoştinţa limbei maghiare, dar ca instrucţie poporală să i-se dea o direcţie de dragul acestor puţini oameni şi pentru-ca de dragul acestora învăţarea limbei maghiare să fie obligătoare în instrucţia poporală, — cu aceasta nu pot consimţi nici eu, nici nimeni altul, care judecă nepreocupat în chestia aceasta.

Markos Gyula: Ideia egalităţii pretinde aceasta! (Zgomot. Să auzim! Să auzim!)

Iuliu Maniu: Iar dacă nu există nici motivul acesta, atunci vă întreb care motiv se poate invoca, pentru-că să-mi daţi voie — ce interes are mulţimea elementului unguresc, că poporul meu românesc ştie ungureşte ori nu?

Voci: Dar e interesul lor! (Mişcare în stânga).

Iuliu Maniu: Interesele acelui popor le apărăm şi noi. (Mişcare şi contraziceri în stânga). Da, totdeauna noi le-am apărat; iar nu d-voastră. (Sgomot în stânga. Mişcare în centru. Voci! Să auzim! Să auzim!)

Uray Imre: Pentru ce îi valahizaţi?

Al. Vaida: Find-că de-al de Uray au fost şovinişti. (Zgomot în stânga şi în centru).

Preşedintele: Rog pe d-l deputat ca să nu-l conturbe pe orator prin întreruperi.

Iuliu Maniu: Imi ţin de datorie a declara cu toată convingerea, că întroducerea forţată a limbei maghiare în şcoalele poporale nu este în interesul poporului maghiar.

Voci în centru: Aşa e! In *stânga*: Lăsaţi-o asta în grijea noastră! E doară în interesul poporului român).

Iuliu Maniu: Dimpotrivă îi este chiar spre pagubă foarte mare; fiind-că prin întroducerea forţată a limbei maghiare, e primejdie să câştige teren înstrăinarea naţionalităţilor nu însă faţă de d-voastră, cari aţi pornit tendinţa aceasta, ci faţă cu poporul maghiar, iar înstrăinarea aceasta nu va contribui la consolidarea raporturilor din această ţeară, nici la întărirea siguranţei şi viitorului ei. (Voci în centru: Aşa e! Contraziceri în stânga!)

Trece apoi la analizarea şi criticarea unor paragrafi din proiectul de lege. Avem datoria morală, zice, să protestăm în modul cel mai hotărât. Acum când din nou veniţi cu o lege, prin care excludeţi pe toţi cari nu ştiu ungureşte, să protestăm, că faceţi dependentă participarea la instituţiile statului de cunoştinţa limbei maghiare. (Aprobări vii din partea naţionaliştilor.)

Cronica din afară.

Un ucaz al Ţarului. Ziarul »Tribune« află din Petersburg că Ţarul a subscris un ucaz prin care marele duce Neculai este numit generalisim al armatei şi marinei de războiu. Ţarul l'a investit cu puteri mari şi i-a comunicat că pe ziua de 28 c. va pleca în Finlanda. In cercurile diplomatice faptul se comentează astfel: Ţarul va dizolva Duma pe ziua de 28 c. şi pentru ca deputaţii să nu se întrunească din nou în Finlanda, s'au luat de pe acum măsuri militare acolo.

Amnestia în Rusia. Ziarul »Birjevia Wiedomosti« anunţă din izvor oficios că chestia amnestiei se consideră ca definitiv rezolvită. Se vor bucura de amnestie toţi cei acuzaţi pentru delicte de pressă, cei judecaţi pe cale administrativă şi cei urmăriţi pentru răspândirea broşurilor revoluţionare. Teroriştii sunt escluşi.

Camera italiană şi tratatul italo-român. Raportul comisiunei parlamentare italiene asupra tratatului comercial italo-român, cere camerei să aprobe tratatul, deoare-ce el va contribui să facă mereu mai intime relaţiile cu România, care este unită cu Italia prin comunitatea originei şi statornice legături de prietinie.

Abrogarea legei contra Irlandei. Camera comunelor a adoptat o rezoluţiune a naţionaliştilor de a se desfiinţa bilul care cuprinde legile excepţionale contra Irlandei. Secretarul de stat pentru Irlanda a salutat acest vot şi a declarat că guvernul va desfiinţa acest bil cu cea dintâi ocaziune.

ŞTIRILE ZILEI.

— 3 Martie v.

O adresă de felicitare. Din Bucureşti se anunţă: D. dr. F. Chorin, preşedintele comitetului ungar pentru participarea la Expoziţia generală română, a trimis d-lui dr. C. I. Istrati ministrul domeniilor, o entuziastă adresă prin care îi exprimă călduroase felicitări pentru frumoasa reuşită a Expoziţiei. In această adresă se spune că naţiunile română şi ungară, unite printr'o bună vecinătate, de secole, trebue să meargă mână în mână pe calea progresului.

O constatare tristă. Conform statisticei oficiale au emigrat în luna Ianuarie 31.000 cetăţeni ungari în America. Dacă luăm în considerare că sporul populaţiunei în aceiaşi lună a fost de 16,000 suflete, trebue să ajungem la constatarea tristă că populaţiunea ţării scade din lună 'n lună în mod într'adevăr ameninţător.

Examene. D-nii Dr. Alexandru *Bogdan* şi Tit L. *Blaga*, profesori la gimnasiul nostru din Braşov, au făcut cu succes în Budapesta examenul pedagogic profesoral.

† Leontin Pop, jude de tribunal în penziune a încetat din viaţă în Cluj în 14 Martie în etate de 73 ani. El a fost un judecător harnic, stimat de toţi, care a rămas întotdeauna credincios neamului său. Adresăm familiei răposatului sincerile noastre condolenţe!

O luptă frumoasă au purtat — după cum scrie »Tribuna« — Românii din comuna Şimand la alegerea pentru comitetul comunal, care s'a făcut în 13 Martie în numita comună. Pe lângă toate sforţările străinilor în frunte cu fostul fişpan Török, a reuşit lista românească cu o majoritate de 92 voturi. In fruntea Românilor s'au pus părintele Augustin Beleş şi d-l Cornel Grozda. Românii din Şimand şi bravii lor conducători merită toată lauda.

„Pedagogia română“. Primim la redacţiune primul număr din noua revistă socială-pedagogică »Pedagogia română«, care a început să apară de două ori pe lună în Gherla sub direcţiunea d-lui profesor Anton Domide. Primul număr se presentă foarte bine, are o estensiune de 16 pagini octav mare şi conţine numeroşi articoli pedagogici de actualitate. Abonamentul pe 1 an 10 cor., pentru România 12 lei. Salutăm cu mare plăcere noua revistă.

Purtarea incvalificabilă a deputatului Nagy György, care insultase damele române în şedinţa de Luni a dietei, a produs şi într'o parte a pressei maghiare un viu resens. Mai multe ziare maghiare îl provoacă pe Nagy să se rectifice — dar Nagy tace.... Ziarul »Lupta« e informat că preşedintele camerei Iusth împreună cu mai mulţi deputaţi ai coaliţiei şi-au exprimat alaltăeri faţă de dep. Dr. T. Mihali indignarea lor asupra atitudinei incvalificabile ale săcuiului Nagy.

Dela corporaţiunea de meserii primim spre publicare următorul comunicat: Comitetul dirigent al corporaţiunei de meserii a ţinut în 12 Martie a. c. o şedinţă plenară extraordinară. La ordinea zilei se afla rescriptul magistratului orăşenesc, în înţelesul căruia magistratul *n'a luat la cunoştinţă* înfiinţarea corporaţiunei de meserii din cauza unor erori formale, şi a dispus a se face *o nouă alegere*. Intre funcţionarii meseriaşi întruniţi se afla şi advocatul corporaţiunei de meserii, d-nul Dr. Dionisie Kovácsy. Pe acesta l'a însărcinat comitetul dirigent, să apere corporaţiunea faţă cu decisiunea magistratului orăşenesc. Comitetul va înainta din această cauză direct la înaltul ministeriu de comerciu o plânsoare şi se va ruga, să se trimită spre examinarea cauzei la faţa locului un comisar ministerial. Tot-deodată comitetul a hotărît să modifice statutul în interval de o lună şi de-a crea 3 posturi de vice-preşedinţi, pentru-ca pe viitor să facă parte din comitetul corporaţiunei câte un vice-preşedinte român, german şi un maghiar, prin ce se va satisface pretensiunile naţionalităţilor. Corporaţiunea de meserii *a amânat prin urmare şi ţinerea banchetului* până după adunarea generală convocată pentru modificarea statutelor.

In chestia fostului metropolit Ghenadie D-l C. Dissescu, ministrul cultelor, a depus la Senat un proiect de lege, prin care fostul metropolit Ghenadie este numit stareţ pe viaţă al mănăstirei Căldăruşani, căreia i-se redau 200 hectare pământ.

Asupra cauzelor catastrofei din Toulon ziarul »Hamburger Nachrichten« află din Paris că în ministeriul marinei domneşte convingerea că explozia de pe vaporul »Iena« se datoreşte unei mari negligenţe. In depozitul de pulbere s'a păstrat o cantitate mai mare de pulbere ca cea permisă şi magazia nu se afla în ordine. Comandantul portului militar din Toulon a fost încunoştiinţat cu o săptămână în urmă printr'o scrisoare anonimă, de neorânduiala din magazia de pulbere. El n'a dat însă atenţie scrisoarei şi n'a comunicat nimic ministrului marinei.

Sindicatul presei parisiene a decis în unanimitate să deschidă o subscripţiune publică pentru ajutorarea victimelor catastrofei cuirasatului »Iena«.

Marinarii potemkinişti aflaţi în Constanţa, în număr de 85, au adresat o telegramă lui Golovin, preşedintele Dumei, salutând deschiderea Dumei, urându-i succes şi deplină reuşită în lucrări şi cerându-i o amnestiare generală pentru cei cari s'au luptat pentru libertate.

Tragere la ţintă. In zilele de 18 şi 19 Martie n. regimentul de artilerie va face exerciţii de tragere la ţintă pe teritoriul din stânga drumului ce duce spre comuna Christian în apropierea stupinei Czell în direcţia spre »Piatra Corbului«. In zilele acestea este strict oprit a călca acest teritoriu. Se atrage atenţiunea tuturor, că nu e permis a atinge gloanţele de tun, cari s'ar găsi în apropierea locului de tragere la ţintă, în schimb însă să facă arătare la autorităţile politice sau militare.

Trenuri înzăpezite în România. Direcţiunea generală a C. F. R. comunică, că din cauza viscolului, care bântue în toată ţara, au fost înzăpezite următoarele linii: Bucureşti—Constanţa, Bucureşti—Călăraşi şi Bucureşti—Slobozia.

Mişcarea bandelor în Macedonia. Lângă Nigoslav, la sud-ost de Serres, a avut loc Sâmbătă o luptă între trupe şi o bandă greacă de 8 oameni. Şeful bandei este preotul Pascal, autorul măcelului celor 17 bulgari de la Caraceacoe din Noemvrie 1906. Trei comitagii au fost ucişi, restul a fugit.

Luptă între grevişti şi jandarmi. Din Belgrad se anunţă că o sută cinzeci de ţărani sârbi, voind să pătrundă în fabrica de zahar pentru a relua lucrul, au fost primiţi cu focuri de revolver de către garzi şi de către grevişti. Intervenind jandarmeria, a urmat o luptă; trei lucrători au fost ucişi, iar cinci au fost răniţi. Agitaţia greviştilor dela fabricele de zahar, s'a întins şi în oraş. Mai multe mii de persoane, mai ales lucrători au organizat o procesiune, în care au purtat pe sus corpurile celor omorîţi de jandarmi. Au avut loc foarte dese ciocniri între soldaţi şi între grevişti.

In atenţiunea compactorilor. Direcţiunea financiară din loc a fixat, pentru acordarea lucrărilor de compactorie pe anii 1907—1909. ziua de licitaţiune verbală pe 23 Martie a. c. la 10 oare a. m. în edificiul Palatului financiar, etajul I. Nr. 10. Cei cari doresc a participa la această licitaţiune trebue să depună un vadiu de 20 coroane.

Mare ciclon în Madagascar. Ministeriul coloniilor franceze a fost anunţat că un ciclon a pustiit regiunea Madagascarului cuprinsă între Nosivarica şi Mananzzary. Detaliile lipsesc, linia telegrafică fiind întreruptă din cauza ploilor.

Sequestrarea unui vapor englez. Din Constanţa se anunţă că vaporul englez »J. W. Taylor« care printr'o manevră greşită, a izbit şi deplasat zilele trecute digul dela intrarea în port, a fost sequestrat pentru plata sumei de 60.000 Lei, costul stricăciunilor evaluate de expertiza făcută asupra accidentului. Căpitanul vasului nu recunoaşte însă expertiza făcută şi refuză plata, cerând o contra expertiză, — care probabil va fi admisă.

Avis. Din cauza repausului duminecal va fi deschisă mâne în oraş dela orele 1—9 seara numai farmacia d-lui Victor *Roth* de sub casina română.

O doftorie de casă răspândită. Căutarea continuă după spirtul (Franzbrantwein) şi sarea lui Moll, dovedeşte că întrebuinţarea lor, ca fricţiune alinătoare de dureri, reumatice are efect bun. Sticla 1 cor. 90 bani. Se trimite zilnic cu rambursă postală de liferantul curţii c. şi r. A. Moll, Viena' Tuchlauben 9. In depositele din provincie să se ceară expres preparatul Moll provăzut cu marca de scut şi subscriere. — (4)

Convocare.

Adunarea generală ordinară a »Asociaţiunei pentru sprijinirea învăţăceilor şi sodalilor români meseriaşi din Braşov« se convoacă prin aceasta pe ziua de 18/31 Martie a. c. la oarele 3 p. m. în localul asociaţiunei din strada orfanilor nr. 4. Sunt invitaţi a lua parte la această adunare toţi membrii asociaţiunei, precum şi binevoitorii şi sprijinitorii ei.

Programul: 1) Deschiderea adunării prin preşedinte. 2) Alegerea unei comisiuni de trei membrii pentru verificarea protocolului adunării. 3) Raportul comitetului pe anul de gestiune 1906. 4) Raportul cassei pe anul 1906. 5) Raportul comisiunei externe despre cenzurarea socotelilor pe anul 1906. 6) Alegerea unui membru în comitet. 7) Votarea budgetului pe anul 1907. 8) Eventuale propuneri, cari au să se facă după cum prescrie art. XIX din statute şi apoi închiderea adunării.

Notă: Conform art. XVIII din statutele asociaţiunii »vot şi drept de alegere activ şi pasiv au numai membrii ordinari, fundatori şi protegători (art. VI. lit. a. b. c.) dacă vor fi plătit taxa, ceilalţi membrii au numai vot conzultativ«.

Braşov, 3/16 Martie 1907.

Petru Pop,
preşed.

ULTIME STIRI.

Budapesta, 16 Martie. Partidul koşuthist din Nagy-Körös a votat o resoluţiune în care protestează contra unui pact economic de o durată mai lungă. Alegătorii din Tiszalök au votat o resoluţiune similară.

Iaşi, 16 Martie. O ceată de ţărani răsculaţi au devastat eri o mahala evreiască din orăşelul Târgu-Frumos. Armata a împrăştiat pe cei răsculaţi. Evreii fug la Iaşi unde se află concentraţi mai multe sute de Evrei din Podul-Iloaiei şi din satele învecinate.

Sofia, 16 Martie. Ministrul de interne provizor, Ghenadieff, a trimis o circulară telegrafică tuturor autorităţilor din provincie, prin care le cere să împedece ori-ce dezordine. Circulara spune că guvernul a observat că partizanii lui se pregătesc la demonstraţii contra opoziţiei pentru a răsbuna moartea lui Petcoff. Justiţia, spune Ghenadieff, nu va lasă să se comită nepedepsit asemenea delicte.

Sofia. 16 Martie. Cercetările în afacerea Petcov întăresc şi mai mult părerea că studenţii socialişti cari au huiduit pe principele Ferdinand, cu ocaziunea inaugurării Teatrului Naţional, sunt întru câtva amestecaţi în atentat. Mai mulţi studenţi şi redactori la ziarul »Belkanska Tribuna« au fost arestaţi.

Constantinopol. 16 Martie. Evenimentele din Bulgaria au provocat mari îngrijiri la Ildiz Kiosk. Se ţin acolo zilnic conferinţe asupra evenimentelor aceste. Comisarul suprem al Turciei la Sofia a telegrafiat cum-că Stancioff vrea să continue politica păcei, al cărei scop este înţelegerea cu Turcia.

Toulon. 16 Martie. Până eri s'au găsit 107 cadavre ale victimelor catastrofei de pe cuirasatul »Iena«. In semn de doliu s'au închis toate teatrele şi localurile pentru petreceri publice.

Petersburg. 16 Martie. Eri dimineaţa s'a prăbuşit plafonul sălei de şedinţe a Dumei, probabil din cauza vechimei. Şedinţa care era să se ţină eri s'a amânat.

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor respons. interim.: Victor Branisce

»Romana«

este titlul broșurei, care a apărut în editura tipografiei A. Mureșianu, cu descrierea și esplicarea dansului nostru de salon

„Romana“ dans de colónă în 5 figurĭ. *Descrisă și esplicată împreună cu musica ei, după compunerea ei originală.* Cu-o introducere („în loc de prefață“,) de *Tunarul din Dumbrău*, **Popa**. — Tipografia Aurel Mureșianu, Brașov 1903.

Broșura este în cuart mare, hârtie fină si tipar elegant, cu adausul unei cóle de note (musica „Romanei“ cu esplicărĭ) și costă numai 2 cor. 50 banĭ (plus 5 banĭ porto-postal) pentru România 3 lei.

„Romana“ se póte procura de la tipografia A. Mureșianu, Brașov.

ANUNCIURI

(Insertiuni și recl.)

sunt a se adresa subscrisei administrațiuni. In casul publicării unui anunciu mai mult se odată se face scădêmênt, care cresce cu cât publicarea se face mai de multe-orĭ.

Administr. „Gazetei Trans.“